

ADVIES Nr. 1.977

Zitting van donderdag 3 maart 2016

Versterking van de competitiviteit (Verlaging van de faciale bijdragevoet van 33 % naar 25 %) – ontwerp van wet – ontwerp van koninklijk besluit / Sociale Maribel – ontwerp van koninklijk besluit

x x x

2.802-1
2.831-1

ADVIES Nr. 1.977

Onderwerp: Versterking van de competitiviteit (Verlaging van de faciale bijdragevoet van 33 % naar 25 %) – ontwerp van wet – ontwerp van koninklijk besluit / Sociale Maribel – ontwerp van koninklijk besluit

Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft per brief van 27 oktober 2015 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van wet ter versterking van de competitiviteit (verlaging faciale bijdragevoet van 33 % naar 25 %) en een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van sociale zekerheidsbijdragen.

Bijkomend bij bovengenoemde adviesaanvraag heeft de heer K. Peeters, minister van Werk, per brief van 16 februari 2016 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 juli 2002 houdende maatregelen met het oog op de bevordering van de tewerkstelling in de non-profit sector, ter uitvoering van de taxshift.

De commissie Sociale Zekerheid werd met de bespreking van deze kwestie belast.

Op verslag van deze commissie, bracht de Raad op 3 maart 2016 over de genoemde onderwerpen het volgende advies uit.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft per brief van 27 oktober 2015 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van wet ter versterking van de competitiviteit (verlaging sociale bijdragevoet van 33 % naar 25 %) en een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van sociale zekerheidsbijdragen.

In dezelfde adviesaanvraag werd ook het advies ingewonnen met betrekking tot een ontwerp van wet houdende invoering van een vermindering van de werkgeversbijdragen voor de aanwerving van een zesde werknemer en een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 met het oog op de uitbreiding van de doelgroepverminderingen voor eerste aanwervingen, waarover de Raad reeds het advies nr. 1.964 van 15 december 2015 heeft uitgebracht.

Onderhavig advies dient in samenhang met bovengenoemd advies gelezen te worden, gelet op het feit dat de sociale partners hierin hebben vastgesteld, dat wat het luik structurele lastenverlaging betreft, de datum van inwerkingtreding van de voorziene maatregelen werd verschoven naar 1 april 2016. Gezien dit element hebben de sociale partners beslist om zich uit te spreken over het aspect structurele lastenverlaging in een latere fase, nadat alle elementen verkregen en onderzocht werden.

2. Vervolgens stelt de Raad vast dat, in de loop van het openstaande debat rond de bovengenoemde adviesaanvraag, de Wet van 26 december 2015 houdende maatregelen inzake de versterking van jobcreatie en koopkracht uitgevaardigd werd over de belangrijkste elementen van de structurele lastenverlaging van categorie 1 en over de basisprincipes van de structurele lastenverlaging van categorie 2 en 3. Deze wet werd op 30 december 2015 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.
3. In uitvoering van de hierboven vernoemde wet en in het kader van de openstaande elementen voor categorie 2 en 3, heeft de beleidscel van de minister van Sociale Zaken, per mail van 11 januari 2016, een nieuw element toegevoegd aan het debat, namelijk een ontwerp van wet inzake de aanpassing van de hogeloongrens en de sociale bijdragevoet in de structurele lastenverlaging van categorie 2 en 3 en een ontwerp van koninklijk besluit inzake de structurele bijdragevermindering 2016 – 2019.

4. Aansluitend hierbij heeft de heer K. Peeters, minister van Werk, per brief van 16 februari 2016 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 juli 2002 houdende maatregelen met het oog op de bevordering van de tewerkstelling in de non-profit sector, ter uitvoering van de taxshift. Gezien de samenhang met bovengenoemde adviesaanvraag heeft de Raad volledigheidshalve beslist deze beide adviesaanvragen samen te behandelen.
5. Tijdens de werkzaamheden, heeft de Raad kunnen rekenen op de toelichting van de vertegenwoordigers van de beleidscel van de minister van Sociale Zaken, de beleidscel van de minister van Werk, de vertegenwoordigers van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid en de FOD WASO.

II. HET STANDPUNT VAN DE RAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft de adviesaanvraag in al zijn facetten met de grootste aandacht onderzocht. Hij heeft daarbij toelichting gekregen van de vertegenwoordigers van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid, de FOD WASO, de beleidscel van de minister van Sociale Zaken en de beleidscel van de minister van Werk.

Onverminderd de uiteenlopende principiële standpunten van de leden die de werknemers- en werkgeversorganisaties vertegenwoordigen en in uitvoering van het advies nr. 1.964 van 15 december 2015, wenst de Raad zich in onderhavig advies te beperken tot een aantal gemeenschappelijke opmerkingen over de elementen die hem werden voorgelegd in de bijkomende adviesaanvraag van 11 januari 2016.

1. Met betrekking tot categorie 1

De Raad wenst met betrekking tot categorie 1 navolgende opmerkingen te maken:

a. Met betrekking tot de bouwsector

- 1) De Raad, met uitzondering van de leden die het ABVV vertegenwoordigen, stelt vast dat Hoofdstuk 3, afdeling 2, onderafdeling 3 van de wet van 26 december 2015 houdende maatregelen inzake de versterking van jobcreatie en koopkracht specifieke bepalingen bevat omtrent de vermindering van de patronale bijdragen voor werknemers die bouwactiviteiten uitvoeren, en waarin een specifieke budgettaire enveloppe wordt voorzien voor de bouwsector in 2020.

Die leden stellen vooreerst vast dat over de omvang en de aanwending van die middelen in 2020 nog geen duidelijkheid bestaat en wensen hierover in ieder geval meer klaarheid.

Ze wijzen er evenwel op dat de bouwsector wordt getroffen door een zware crisis en daardoor sinds 2011 al meer dan 19.000 banen heeft verloren. Tegen 2019 dreigt de sector nog eens 26.000 bijkomende banen te verliezen, indien er niet dringend maatregelen worden genomen.

Vandaar dat zij de oproep van de sociale partners uit de bouwsector wensen te onderschrijven en in die optiek eveneens aandringen op een dringende effectieve toepassing van de vermindering van de patronale bijdragen in de bouwsector, vóór 2018, op voorwaarde dat hiervoor een sluitende financiering wordt voorzien, zowel in de meerjarenbegroting als voor de sociale zekerheid, zoals geformuleerd door de sociale partners in het beheerscomité van de sociale zekerheid in juli 2015 - waarin zij vragen dat een alternatieve financiering zal overwogen worden telkens er aanpassingen worden doorgevoerd, o.a. aan bijdragevoeten, de bijdrageverminderingen, de alternatieve financieringsbronnen (BTW, roerende voorheffing) en waarbij moet rekening gehouden worden met de netto terugverdieneffecten als saldo van eventuele positieve en negatieve effecten - en zonder afbreuk te doen aan de toegekende bijdrageverminderingen van de werkgeversbijdragen voor de categorie 1, 2 en 3 en zonder dat deze financiering kan worden gezocht in andere loonkostverhogende maatregelen in de bouwsector.

Wat betreft de netto terugverdieneffecten en specifiek voor deze uitzonderlijke operatie voor de bouwsector, wijst de Raad, met uitzondering van de leden die het ABVV vertegenwoordigen, erop dat moet rekening worden gehouden met de concrete engagementen genomen in de bouwsector, zoals geformuleerd als bijlage, die integraal deel uitmaakt van dit advies, zonder dat dit als een precedent kan worden beschouwd.

Zij nemen zich ook voor om de verdere discussie hierover in de bouwsector nauwlettend op te volgen en dringen erop aan dat hierover op korte termijn overleg wordt geopend met de bevoegde sectorale sociale partners.

- 2) De leden die het ABVV vertegenwoordigen kunnen daarentegen geen positief advies formuleren ten aanzien van de bijkomende loonlastverlaging voor de bouwsector.

De aangehaalde argumenten daarvoor zijn :

1. bijdrageverminderingen voor een sector kunnen enkel toegekend worden, mits deze gekoppeld zijn aan sluitende responsabiliseringsmechanismen over de te behalen tewerkstellingsresultaten Tot op heden ontbreekt een dergelijke sluitende regeling;
2. de huidige regelgeving¹ voorziet geen dwingende bepaling om tot een dergelijke sluitende regeling te komen. Er zijn ook geen garanties dat deze zullen opgenomen worden in het op te maken koninklijk besluit tegen 1 juli 2017;
3. een bijdragevermindering zelfs met de geformuleerde solidariteitsbijdrage geeft geen garanties; noch op het behoud van jobs, noch op de creatie van nieuwe jobs voor bouwvakkers uit België;
4. een bijdragevermindering die €604,9 mio/jaar zou kosten , zou zoals ze nu voorligt een minderinkomst voor de algemene middelen van de RSZ betekenen waar de leden die het ABVV vertegenwoordigen zonder een resultaatsverbintenis qua tewerkstelling, en zonder een sluitende financiering van de RSZ, geen voorstander van kunnen zijn.

Wat betreft het aspect van de sluitende financiering, verwijzen zij bovendien naar het advies van de sociale partners in het beheerscomité van de sociale zekerheid van 3 juli 2015, waarin zij vragen dat er een alternatieve financiering zal overwogen worden telkens er aanpassingen worden doorgevoerd, o.a. aan bijdragevoeten, de bijdrageverminderingen, de alternatieve financieringsbronnen (BTW, roerende voorheffing) en waarbij rekening gehouden moet worden met de netto-terugverdieneffecten als saldo van eventuele positieve en negatieve effecten.

5. tenslotte, willen de leden die het ABVV vertegenwoordigen het multiplicator-effect vermijden. Een dergelijke bijdragevermindering voor de bouwsector zou een precedent creëren voor overige sectoren die vandaag geconfronteerd worden met sociale dumping².

¹ Met name *Hoofdstuk3, afdeling 2, onderafdeling 3 van de wet van 26 december 2015 houdende maatregelen inzake de versterking van jobcreatie en koopkracht,*

² Met name de vorm waarbij de werknemers uit België verdrongen worden door gedetacheerde werknemers : bv schoonmaak, transport, ...

Zolang de regering niet inzet op een adequate wetgeving, controle, inspectie, sancties en vervolgingen om sociale fraude in de bouw effectief te bestrijden, is een bijdragevermindering voor de bouwvakkers uit België geen oplossing³.

b. Met betrekking tot de sector voor gezins- en bejaardenzorg

Specifiek voor wat de sector voor gezins- en bejaardenzorg betreft, brengt de Raad in herinnering dat deze sector altijd deel heeft uitgemaakt van de sociale-Maribelsectoren. De Raad stelt echter vast dat deze social profit ondernemingen anders dan bij de vorige operaties niet kunnen genieten van het bijkomende budget voor de bijdrageverminderingen Sociale Maribel.

De Raad betreurt deze uitsluiting ten zeerste en is van oordeel dat dit niet als precedent mag beschouwd worden voor de aanwending van toekomstige budgetten die in de sociale maribel geïnjecteerd zullen worden.

2. Met betrekking tot categorie 2 en 3

De Raad wenst met betrekking tot categorie 2 en 3 navolgende opmerkingen te maken:

- Met betrekking tot het budget van de socialprofitsector, dat wordt verdeeld op basis van de navolgende verdeelsleutel, namelijk 50 % voor de versterking van de bestaande structurele vermindering, 45 % voor de socialemaribelvermindering en 5 % voor de sector van de ziekenhuizen, wenst hij op te merken dat er nog steeds onduidelijkheid bestaat over de toekenning en de verdeling van de middelen bestemd voor de ziekenhuizen.

Daarom wenst de Raad met aandrang te vragen naar duidelijkheid over de bestemming van die middelen. Hij vraagt ook dat hierover op korte termijn overleg wordt gepleegd met de betrokken sociale partners aan werkgeverszijde en werknemerszijde, zowel die van de privé als van de publieke sectoren.

³ De huidige maatregelen en wetgeving om sociale fraude/sociale dumping tegen te gaan, zijn vandaag in die mate inadequaar, dat een bijdragevermindering voor de bouwsector geen werkelijk en effectief middel is om concurrentieel te worden. Zelfs met een bijdrageverlaging van €6/uur blijft de patronale bijdrage en het loon voor een bouwvakker van België veel hoger dan wat een gedetacheerde bouwvakker in de realiteit aan een onderneming kost (gedetacheerde bouwvakkers werken op Belgische bouwerven voor onwettelijk lage lonen).

- Met betrekking tot de Sociale Werkplaatsen wijst de Raad erop dat door het Maatwerkdecreet van 12 juli 2013, goedgekeurd door het Vlaams parlement, er een traject wordt uitgezet om de klassieke opdeling van de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen fasegewijs af te bouwen. Hierdoor zullen deze bedrijven in de toekomst opereren binnen één en hetzelfde kader, namelijk dat van de “maatwerkbedrijven”.

Gelet op de eengemaakte structuur waarbinnen deze bedrijven zullen functioneren, is hij van oordeel dat dezelfde lijn, zou moeten doorgetrokken worden bij de sociale zekerheidsbijdragenverminderingen waardoor de sociale werkplaatsen onder categorie 3, bij de beschutte werkplaatsen, zouden ressorteren.

Vanuit deze optiek en in het kader van het optimaal functioneren van deze maatwerkbedrijven, is de Raad van oordeel dat, van dit momentum gebruik moet gemaakt worden om de overheveling van de sociale werkplaatsen in categorie 3 in de steigers te zetten. Hij vraagt daarom aan de regering en de RSZ om na te gaan wat de gevolgen hiervan zouden zijn en in het bijzonder ook om de financiële consequenties hiervan in kaart te brengen.

Met betrekking tot de 1 % algemene vrijstelling van doorstorting bedrijfsvoorheffing (fiscale maribel) stelt hij vast dat dit behouden blijft voor de sociale maribelsectoren. Gezien het feit dat de sociale en beschutte werkplaatsen naar de toekomst toe zullen opereren binnen één en hetzelfde kader, namelijk dat van “maatwerkbedrijven”, wenst de Raad erop aan te dringen ook te voorzien in een behoud van deze vrijstelling voor de sociale werkplaatsen.

De Raad vraagt dat maatregelen hierover steeds in overleg met de betrokken sectorale sociale partners zouden worden genomen.

- Met betrekking tot de verdeling van het budget structurele bijdrageverminderingen voor categorie 3 voor 2020, stelt de Raad vast dat er voor categorie 2 al wel concrete voorstellen voorliggen voor de investeringen in de extra stappen naar structurele bijdrageverminderingen in 2020, maar dat de extra stap in 2020 voor wat de categorie 3 betreft ontbreekt.

Daarom vraagt de Raad naar duidelijkheid omtrent het budget voor 2020 en vraagt hij verder overleg hierover met de betrokken sociale partners.

3. Technische opmerking op het ontwerp KB sociale maribel

De Raad wenst met betrekking tot het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit Sociale Maribel, navolgende technische bemerking te maken, namelijk in artikel 6, 1° van het ontwerp van koninklijk besluit wordt er verwezen naar artikel 2bis § 2/2. Hij stelt echter vast dat er in dit artikel 2bis geen paragraaf § 2/2 bestaat, daarom stelt hij voor om deze verwijzing te schrappen om zo misverstanden te voorkomen.

Bijlage

Relanceplan voor de bouw (lastenverlaging met €6/u.)

Monitoring inzake werkgelegenheid en mechanisme om te responsabiliseren

Meerderheidsakkoord sociale partners (werkgeversorganisaties/ACV/ACVLB)

1. Een monitoringmechanisme wordt ingevoerd in de bouwsector met het oog op het volgen van de evolutie van de werkgelegenheid als gevolg van de uitvoering van het relanceplan voor de sector door de lastenverlaging van € 6 per uur.
2. De jaarlijkse monitoring (door RSZ en FBZ samen) moet het mogelijk maken te controleren of de werkgelegenheid in de sector evolueert volgens de prognoses die werden gemaakt voor de jaren tussen 2016 en 2020 in het relanceplan voor de sector.
3. Als uit de monitoring blijkt dat de jaarlijkse sectorale prognose voor de werkgelegenheid niet gehaald worden, dan zullen de individuele bedrijven, waarvan de daling van hun tewerkstelling (gebaseerd over het gemiddelde van de laatste 3 jaar) voornamelijk te maken heeft met het verder ondermijnen van de tewerkstelling in de bouwsector, door beroep te doen op buitenlandse onderaanneming, verzocht worden aan te tonen dat het banenverlies niet vreemd is aan enig economisch karakter (stijging van de productiviteit, verlies van marktaandeel, herstructurering, enz....)
4. Bij gebrek aan een aanvaardbare verantwoording zal de onderneming een solidariteitsbijdrage moeten betalen aan de RSZ, naar het voorbeeld van de bijdrage die de sociale partners van de sector hebben ingevoerd in het kader van het gebruik van tijdelijke werkloosheid.
